

1771, 26 3

ORDINIS IVRIDICI DECANVS

CHRISTIANVS HARTMANNVS

SAMVEL GATZERT D.

HONORES DOCTORALES

VIRO

EXCELLENTISSIMO ET CONSULTISSIMO

LVDOVICO IVLIO FRIEDERICO HOEPFNER

IN ACADEMIA LVDOVICIANA

PROFESSORI IVRIVM PVBLICO ORDINARIO

COLLEGAE CONIVNCTISSIMO

RITE CONFERENDOS INDICAT

ET

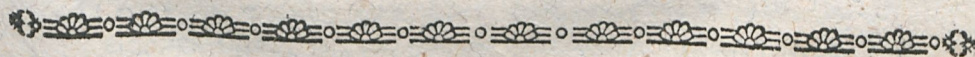
DE DOMINIO MOENI

QVATENVVS INPRIMIS SPECTAT

AD SERENISSIMOS HASSIAE LANDGRAVIOS

TAMQVAM COMITES IN CATIMELIBOCO

DICERE PERGIT.

G I S S A E,

typis IOANNIS IACOBI BRAVNII acad. typogr.

ORDINARIUS
CHRISTIANUS
SAMUEL
LUDWIG
DE DOMINIS
AD SPANIAM
CANTONUM

§. VII.

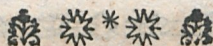

Proximum est, ut ex iuribus nunc etiam reliquis, quae dominium fluminum publicorum indicant, supremam ab antiquo, ad medietatem usque Moeni, Serenissimorum Hassiae Principum potestatem demonstramus. Ut igitur primo *de nauigii iure* differamus paucis, Moenum quidem aequae ac flumina publica omnia, quod ad nauigationis usum attinet, plenae libertati naturali relinquendum esse iubent Leges Imperii *a*): nec in causa hac dilucida versari amplius opus est *b*). Interim quum Moguntini Archipraefules ex concessis in priuilegio Carolino *nauigandi*

A 2

a) I. P. O. art. IX. §. 1. 2. Capit. Ios. II. art. VIII. §. 6. 7.

b) Plene rem tractauit MICH. GRASS *de libertate fluminum publicorum hodiernum relicta, in specie qua usum nauigationis, legitimis remediis contra vim publicam & priuatam asserenda, in MOSERI Syntagm. Diff. iur. publ. p. 424. sqq.*

in Moeno transportandique iuribus & iurisdictionibus omnimodis, nauiculam vehendis quotidie Francofurtum reuehendisque mercibus destinata, quam supra iam memoravi, vulgo *das Marktschiff*, extra nundinarum quoque tempora habendi, conducendi in eamque ius dicendi, a Saeculo inde XV. sibi solis facultatem attribuerent, Catimeliboci Dominis penitus exclusis: grauissimis disceptationibus diu multumque res agitari coepit. Haec enim citra iniuriam territorii sui adiacentis in Moeni communi quasi flumine fieri posse, eo firmiter negabant Comites, quo insolentius praeterea exegerant Moguntini, ut semita retrahendis per aduersum amnem equorum ope nauibus inseruiens, *Lein-Pfad* nominant, in littore Catimelibocensi in usum etiam priuilegiariae, quam iactabant, nauiculae suae facta semper tectaue haberetur. Nec prius infinitis his de conductu, cognitione in medio Moeni parteue Catimelibocensi aut semita nauali forte delinquentium, arresti imponendi ac vectigalium potestate altercationibus obicem poni coepisse inuenio, quam post delatam illam ad Landgrauios Comitatus ditionem ^a). In Laudo enim compro-

a) Liti de navigatione in Moeno proximam tunc ansam dederat munitio Castris *Rüsselsheimensis* ab Hassis facta. Quam enim iuri suo & fluminis vsui officere ratus Bertholdus, alius remedii inops propter *Aduersariorum*, ut queritur, *potentiam*, coram Notario & testibus ad d. 29. Oct. 1485. sollempniter protestatus est nouumque opus denuntiauit. Instrumentum eam in rem confectum, quod ex autographo primus in lucem protulit GVDENVS in *Cod. Diplom. T. IV. Nr. 221. p. 466.*, quum in compendio exhibeat, quid iuris sibi in Moenum arrogent Moguntinenses, lubet hic subicere schedulae requisitorialis initium: *Flumen Mayni siue Moguniani licet inter alia regalia iura ad nos ecclesiamque nostram Mogunianam pertineat tutelaque ipsius & ius salui conductus ac vectigalium &*

missorio, quod a. 1491. inter Bertholdum, Electorem Moguntinensem, & Wilhelmum, Hassiae Landgrauum, ad sopiendas per plures controuerfias à Comitibus, Ludouico quidem Hemburgico & Ioanne Nassico, latum est; praeter alia Moguntinensibus Francofurtum nauigandi libertas adserta fuit cautumque in vniuersum, *daß der Strom des Mayns nebst dem Linpfad zwischen Maynz und Frankfurt, auch Leuth und Guth darauf, durch vnsern gnedigen Herrn dem Landgrafen, Sr. Gn. Erben vnd Nachkommen, oder die ihren nit sollen beschediget, aufgehaltten oder behindert vverden.*

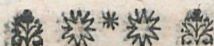
§. VIII.

Ast quum nimis generatim haec essent posita nec mercatoriae nauiculae iurium eius specialis facta commemoratio, lis litem genuit ac priuilegiaria eius qualitas per bina adhuc saecula fortissime negata fuit a nostris saepiusque interim suprema iurisdictio ad litus Catimelibocense in eam efficaciter exercitata. Anno denique huius saeculi decimo octauo in transactione illa primaria, ex qua hodierna patriae ratio publica ad Moguntinam sedem potissimum discenda est, cum pluribus aliis haec

A 3

quo-

praeterea Strada siue via publica, que ad vtramque fluminis ripam ducit, ad nos ecclesianque nostram spectet; & hac ratione & etiam vigore priuilegiorum ecclesie nostre concessorum & iuris communis auctoritate nemini liceat munitionem ad ripam siue litus fluminis, aut zelo emulationis propter stradam nostram edificare, quo magis nauigatio, vsus aut passus fluminis siue vie publice impediri aut periclitari possit &c. Hinc in sententia arbitratorum de a. 1491. muniendae arcis Ruffelsheimensis facultas quidem liberissima relinquatur Landgrauis, sed simul cauetur, daß solcher Bau den strom des Mayns, den Linpfad vnd die Landstraße nit behinder oder besperre.

quoque causa finem inuenit felicissimum. Datum quidem Moguntinis, quod frustra diu & inuita Themide quaesuerant; sed ita, vt simul manifestissime inde appareat Serenissimi Patriae Patris in dimidiam adfluentis Moeni partem dominium. Quibuscumque enim iuribus in nauem mercatoriam hodie etiam gaudeant Archipraesules Moguntinenses, ea omnia pariter ac nauium aliarum conductus, si partem amnis Catimelibocensem spectas, minime tamquam in re propria, sed per modum tantum seruitutis iuris publici exercentur. En verba ipsa, eorum, quae adsero, testem fidissimum! *Zweitens wollen Wir der Landgraf zu Hessen - Darmstadt das von Mayntz taeglich auf Franckfurt hin und her gehende Schiff samt dessen Anhaengern, in und auffer der Meß-Zeit, als ein frey privilegirtes Marckschiff, hinkünftig ohne weitere Contradiction erkennen, solglich Uns so wenig über dasselbe, dessen Geschirr und Kuehn, wann diese auch auf dem, durch Unser des Landgrafen zu Hessen - Darmstadt Gebieth, gehenden Lein - Pfade etwas verbrechen solten, als über die darinnen befindliche Waaren, Personen und Zugehoer, einiger Cogition auf dem Wasser, es sey auf welcher Seiten des Flusses es wolte, anmassen, sondern alle dergleichen Verbrechen, dem Chur - Mayntzischen foro zu Hoechst, — zur Bestrafung überlassen, vweniger nicht des Herrn Churfürstens zu Mayntz Lbd. und Dero Erzstift das Jus conducendi auf dem Mayn, wie Sie dasselbe in denen Marck - und andern Schiffen hergebracht, jedoch so viel die Hessische Helft des Flusses betrifft, nur per modum seruitutis, mit allen utilibus und appertinentiis eingestehen, den Lein - Pfad nach dem Herkommen nothdürftig unterhalten, auch nichts zum Nachrheil der Schiffarth wieder auf gedächtem Lein - Pfad, noch mittelst Arrestirung des Marckschiffs oder sonsten verhaengen lassen a).*

Quod
a) Ratione iuris decernendi arrestum haec sibi met seruauit Serenissi-

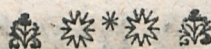
Quod ad *ius conducendi* in Moeno speciatim attinet, illud quidem ad Moguntinenses plene iam vi pacti translatum esse, ex hoc loco apparet. Sed ne oneri umquam hoc cedat Serenissimi Patriae Patris subditis, nominatim prohibitum est, quo minus census aliquis conductionis, *guidagium* vocant, quippe qui vulgo ad fructus iuris conducendi referri solet *b)*, vlllo ab iis tempore exigatur. Ita enim grauiter sancit Landgravius: *soll von unsern Unterthanen und Angehoerigen einig Geleith-Geld auf dem Markschiff oder sonst auf dem Mayn nimmermehr gefordert vverden.*

§. IX.

Caeterum conuentione illa Serenissimos Landgravios a iure nauigia traiectoria passim & pontones (*Neben*) habendi exclusos forsan esse, neutiquam putes. Quum interim ob litus oppositum Moguntinensium, horum consensus iusto requiratur, hac certe in causa vsus & consuetudo vtranque constituit paginam. Sua enim, quae Castellis, Floershemii &c. habent, solum quoque priuilegiaria esse, statuere non dubitant. De Rufselsheimensi saltim quaestionem ita decidit arbitrorum sententia

ma Domus: im Fall sich etvva Personen oder Gütber, an vvelche Wir einen legitimen und ad arrestum qualificirten Anspruch haben und docien koennen solten, auf dem Markschiff befinden vvürden, sollen Uns dieselbe auf jedesmalige Requisition des Chur-Maynzischen Beamzens zu Hoehchst, oder etvva beym Heruntergehen und Anlandung des Markschiffs zu Maynz, der Churfürstl. Regierung allda, oder vvo sich darinn anzumelden üblich, gegen gevvoehlichen Revers ohnrveigerlich ausgefolget --- vverden.

b) vid. ORTHIVS de regali conducendi iure c. VI.

de a. 1491.: auch moegen vnser gnediger Herr von Hessen vnd Seiner Gnaden Erben zu Rüsselsheim ein Neben halten zu Ihrer Gnaden notturft vnd Gebrauch, doch daß dieselbe nit ferner vverde gebraucht, vnd sonderlich soll keine vware zuverkaufen oder kaufmannschaz übergefüret vwerden, vnd vwanm bisher auch ein Moehenschiff, darzu ein Schiff, holz vnd kohlen darinnen gen Maynze zuführen, daselbst sind geuwesen, die moegen dermaßen jezt vnd hinforther mit sambr der Neben da gehalten vnd gebraucht vwerden, wie oben gemeldt. Sed nec omitti fas est ex aduersa parte, quum Reuerendissimus Cathedralis Eccl. Moguntinae Praepositus, Celsissimus Imp. Comes HVGO ab ELZ, Musarum amor & deliciae, Eppershemii nauiculam traiectoriam habere cuperet, concessisse illi hanc gratiam ad dies vitae atque in vsu priuatos Serenissimum nostrum, qui nunc inter coelites degit, LVDOVICVM VIII.

Sed in plura iam excurrere & temporis vetat & scripturae ratio.

Ad augenda enim eruditionis insignis atque virtutis eximiae proemia, quibus a Serenissimis Hassiae Landgrauis ex merito adhuc ornatus fuit, Doctorales etiam Iuris Vtriusque honores ab Ordine nostro decenter nuper petiit Fautor & Collega aestumatissimus

VIR

EXCELLENTISSIMVS ATQVE CONSVLTISSIMVS
LVDOVICVS IVLIVS FRIDERICVS
HOEPFNER

IVRIVM APVD NOS PROFESSOR PVBL. ORDINARIVS

& vt omnibus ac singulis, quae ex more antiquo a dignitatum

tum academicarum Candidatis solent exigi, ex asse satisfaciat, sequentes laudatissimae vitae suae rationes, eius enim ipsius, ne Viri, quem amo, modestiam laesisse videar, quam meis verbis uti malo, nobiscum communicavit:

Non libenter de me ipso verba facio; sed moribus maiorum poscentibus, pro re pauca loquar. Si vitae cursum signandi meum fuisset arbitrium, hoc erat in votis

— secretum iter & fallentis semita vitae.

Verum aliter placuit, quod fata nostra moderatur, numini, quo volente hoc viuendi curriculum peragraui.

Patria Gissa est, in qua die III. Nouembr. anni MDCCXLIII. primam lucis usuram hausi. IO. ERNESTVM HOEPFNERVM, iuris professorem plurimumque statusum imperii consiliarium aulicum, & MARIAM HELENAM MAGDALENAM, IO. FRIEDERICI WAHLII, antecessoris Goettingensis & Potentissimo Britanniae Regi a consiliis aulae, filiam habui parentes, optimos & salutis meae studiosissimos, ut

----- si natura iuberet,

A certis annis aeuum remeare peractum,

Atque alios sumere ad fastum quoscumque parentes,

ego meis contentus neque nobilissimos neque ditissimos mibi sumerem. Rara felicitas mea erat, ut mater ipsa sancta religionis praecepta & linguae romanae elementa paruulo

B

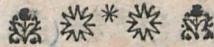
mibi

mibi instillaret. Pater autem, quantum negotiorum suorum ratio concedebat, caeteras scientias, quibus iuuenilis aetas imbui solet, mihi tradebat. Ita instructus, anno aetatis undecimo paedagogium nostrum publicum ingrediens disciplina praeceptorum fidei & doctrinae laude peraeque florentium, in primis Viri summe venerandi BENNERI fruebar. Post aliquot annos inter ciues academiae nostrae dabam nomen, & scholas B. KORTHOLDI, BECHTOLDI, KOCHII, MOGENII, B. ALEFELDI, THOMII & BOEHMII frequentabam, Virorum, in quorum laudes excurrere & verecundia, & partim eiusdem collegii nexus, qui vel meritissimi praeconii fidei derogaret, prohibet. Et ipsi forsitan Alexandri exemplo, qui non nisi ab Apelle pingi & a Lysippo fingi volebat, meam indiserti praedicationem aegre ferrent. Ab ipso quoque amantissimo patre prima iurisprudentiae principia tradita acceperam. Cum triste & praematurum fatum mihi eripuerat parentes, KORTHOLDVS ὁ μακρογίτης & THOMIVS, collega nunc aestu-
matissimus coniunctissimusque, consiliis & beneficiis mihi alii parentes fiebant, & ad gratias maiores, quam unquam reddere possum, me sibi obstrinxerunt. Absolutis academicis studiis, scholas, quas repetitorias vocant, adperiebam, quae, nescio quo fato, adolescentibus quam plurimis discendi cupidis placebant; usque dum ad instruendum iuuenem indole & ingenio exinimum, filium Viri
per-

perillustris de CANNGISSER Consiliarii Hasso-Cassellani
intimi Cassellos migrabam. Huius indulgentissimi mei Pa-
troni exemplo & praeceptis ad fori cognitionem forma-
bar, quod absque dubio erat in causis, cur pater patriae
optimus, qui nunc coelesti diademate fulget, LUDOVICVS
VIII. Landgravius, a magistro ad discipulum argumentum,
aliquando fallax, capiens, ad qualemcunque meam in liti-
bus serenissimae domus operam habendam, cum Consiliarii
titulo me Darmstadium euocaret. Sed virium mearum
temium & grauitatis negotiorum conscius hanc spartam
declinabam, & officium Professoris, in collegio illustri,
quod Cassellis floret, a Serenissimo Hassiae Cassellanae Land-
grauio, Principe omnibus belli & pacis artibus decoro, ob-
latum accipiebam. Hoc munere per quatuor annos functus
iurium professor in hac Ludouiciana a Celsissimo & Sere-
nissimo Principe nostro clementissime designabar. Insigne
quidem stipendii augmentum mihi offerebat Principis & Do-
mini tunc mei gratia, & inter membra societatis literariae,
quam, eo tempore condere meditabatur, nomen meum refe-
rebat. Sed vincebat amor patriae. Gissam igitur reuer-
sus, anni huius mense Martio prouinciam mihi clementissi-
me demandatam ingrediebar, quam non omnino sine studio-
sae iuuentutis fructu ad hunc diem administrauisse spero &
ut in posterum sic administrém, nullis curis, nullis labori-
bus, nullisque vigiliis parcam.

Eo maiori voluptate precibus nos dedimus Collegae aestumatif-
 simi, quo studiosius primo in Assessore Collegii iuridici, ad fa-
 cultatem de iure respondendi debite magis sollemniterque ex-
 ercendam, Statuta nostra dignitatem illam requirunt, & quo
 luculentius deinde cognitam nobis probatamque reddidit soli-
 dam, qua pollet, iurium inprimis scientiam. Ornabitur igitur
 a me decretis honoribus, quos ambit, habita antea Lectio-
 ne cursoria de *Origine titulorum Academicorum* & defensa deinde
 publice Prid. Calend. Octobr. Dissertatione inaugurali de *Effectu*
Restitutionis in integrum quoad fideiussorem. Cui certamini litte-
 rario vt **MAGNIFICVS ACADEMIAE RECTOR, PROFES-**
SORES AC PROCERES REI PVBLICAE TVM LITTERARIAE
TVM CIVILIS OMNIVM ORDINVM CELEBERRIMI, HOSPITES in-
primis atque CIVES ACADEMIAE NOSTRAE GENEROSISSIMI AC
PRAENOBILISSIMI praesentia sua honorifica benigne adesse ve-
 lint, obseruanter atque enixe rogo exoptoque. P. P. IN ACA-
 DEMIA LYDOVICIANA ad d. XXVIII, Septbr. CIO IOCC LXXI.

V
D
18

ULB Halle 3
004 087 81X

TA → α

1771, 26 3

ORDINIS IVRIDICI DECANVS

CHRISTIANVS HARTMANNVS
SAMVEL GATZERT D.

HONORES DOCTORALES

VIRO

EXCELLENTISSIMO ET CONSULTISSIMO
LVDOVICO IVLIO FRIEDERICO HOEPFNER

IN ACADEMIA LVDOVICIANA

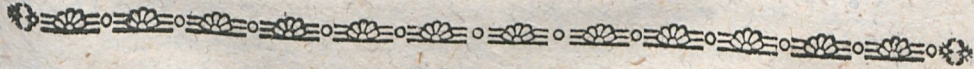
PROFESSORI IVRIVM PVBLICO ORDINARIO

COLLEGAE CONIUNCTISSIMO

RITE CONFERENDOS INDICAT

ET

DE DOMINIO MOENI
QVATENVVS INPRIMIS SPECTAT
AD SERENISSIMOS HASSIAE LANDGRAVIOS
TAMQVAM COMITES IN CATIMELIBOCO
DICERE PERGIT.

G I S S A E,

typis IOANNIS IACOBI BRAVNII acad. typogr.

